

1001 natt – et virkelig eventyr

Nils O-lav Vennevik

Det står to busser ved en bensinstasjon, som for øvrig virker nedlagt. Omgivelsene ellers består av en liten by som er omgitt av et relativt godt landskap med nakne fjell som kulisser i bakgrunnen. Til tross for varmen er ikke passasjerene akkurat så påtrengende lettkledd, spesielt med tanke på at de aller fleste av dem er europeiske nordboere.

Vi har fått beskjed om å gå om bord i bussene igjen og følger eksemplarisk beskjeden – en oppfordring som har kommet fra vår ingeniørutdannete, lokale guide. Da vi er i ferd med å finne tilbake til setene våre, ser vi imidlertid med en viss forbauselse at samme mann går bort til den nedlagte stasjonsbygningen igjen, ruller ut et lite teppe, og kaster seg på kne for å oppfylle sin del av en av islams fem søyler, nemlig en av de fem daglige bønnene.

ANNERLEDESLANDET

Scenen utspiller seg i landet Oman, denne østligste staten på den arabiske halvøya, og det er vår siste ettermiddag i dette spesielle, eneveldige sultanatet. Vi sitter der vel alle med hver våre ettertanker nå under den siste, lange bussturen mot grensa til Abu Dhabi. Nå skal vi returnere til det som folk flest sikkert forbinder med gulfstatene, nemlig et vanvittig pengeforbruk på alskens prosjekt der høge og spektakulære bygninger er det som dominerer bildet, sett fra utenverdenen.

I motsetning til sine velstående oljenaboer har Oman hittil ikke fått påvist noen kjempemessige olje- eller gassressurser, og landet beveger seg derfor gjennom en forsiktig utvikling i retning av et mer moderne samfunn i vår, vestlige forstand. Først da dagens sultan – som guiden respektfullt alltid omtaler som *His Majesty* – fikk sin erkekonervative far avsatt ved et kupp i 1970, begynte moderniseringsprosessen. På dette tidspunktet var Oman et nesten veggløst land der de fleste innbyggerne tilhørte nomadiserende beduinstammer.

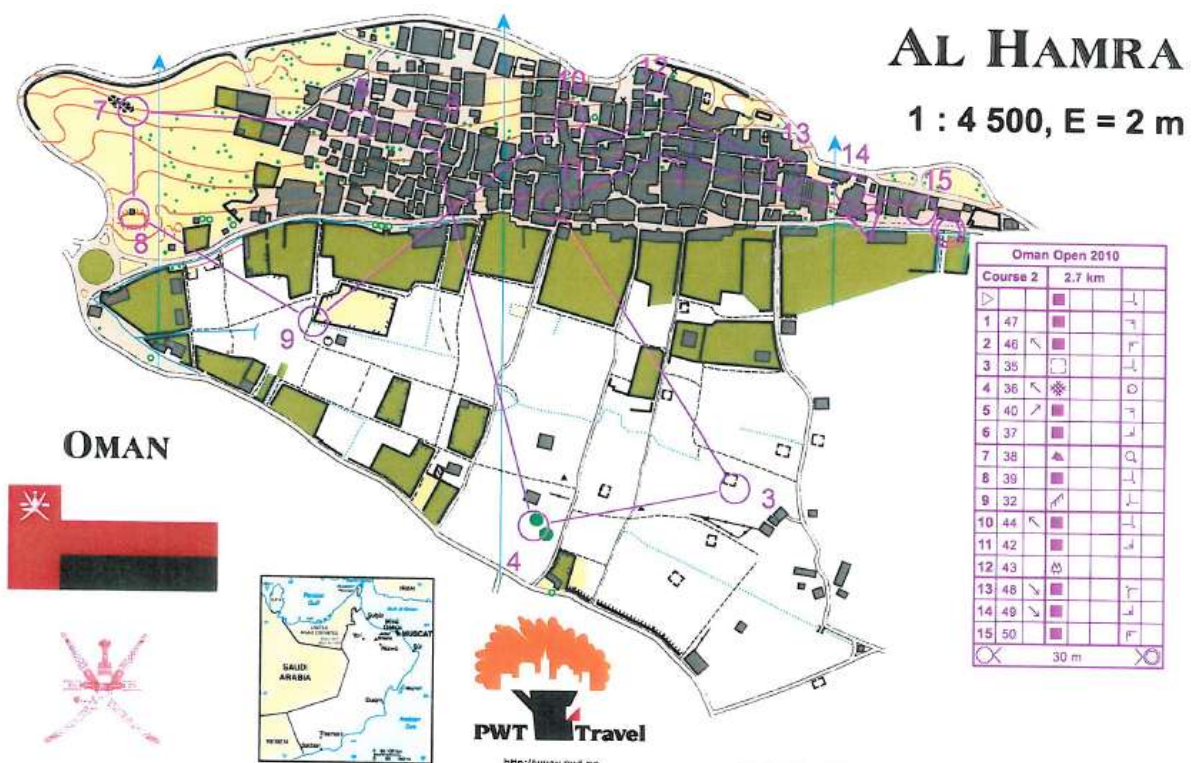
Blanding av gammelt og nytt, men fortsatt 1001 natt-stemming i Oman

Eksempelvis finner du ikke en eneste skyskraper i hovedstaden Muskat, som for øvrig er en av de eldste byene en kjenner til på denne delen av kloden. Omgitt og oppbrutt av lave fjell og rygger ligger en arkitektonisk enhetlig kystby der med ei sentral havn som et naturlig midtpunkt. Ikke rart at de sjøfarende portugiserne kom innom her alt da Vasco da Gama var undervegs på sin ferd for å finne sjøvegen til det eksotiske og krydderrike India for over 500 hundre år siden.

Nå har jo sultanen også sine byggeprosjekt, om ikke så himmelstrebende som de søkkrike naboenes sine. Der de egentlige gulfstatene satser mot stadig mer prangende prosjekt både i innhold og høyde, satser sultanen heller på utsmykkete perler knyttet til de gamle kjerneverdiene i dette området. Han har nemlig bygd en overdådig moske som Ola forsiktig anslår må ha kostet minst et par norske bjørvikaoperaer. Og som den framtidsrettede mannen han tydeligvis er (sultanen, altså!), har han sørget for at både kvinner og menn har fått sine avdelinger der guddommen kan tilbes. Utenfor dette praktstykket av et bygningskompleks fortsetter vegen i retning hovedstaden med kilometer etter kilometer med blomsterprydete rabatter. Jo, estetikken må være viktig for denne herskeren, som imidlertid ikke etterlater seg noen direkte arving. Og hva som kommer til å skje når *His Majestys* dager er til ende, er noe som opptar undersåttene her nede sterkt.

Oman har en utstrekning på 2/3 av vårt fedrelands areal, men er tynt befolket pga. at dette sultanatet inneholder lange fjellkjeder og store ørkenområder. De to millionene blir mer urbanisert etter hvert, men vi forstår av vår velstuderte følgesvenn at stammetilhørigheten og de gamle familiebandene fortsatt står sterkt og preger folks hverdag. Han forteller i det hele tatt veldig mye interessant om egnens dagligliv og kultur når vi ruller videre langs kysten mot det østligste punktet på denne enorme halvøya. Neste punkt på timeplanen er nemlig overnatting på et anlegg som på avstand fortøner seg som en samling stråhytter, nydelig beliggende ved stranda. Og ikke nok med det: Etter mørkets frambrudd blir vi geleidet ut i et verneområde med streng beskjed om å være lavmælte og holde oss tett sammen med de lokale guidene. Og så skjer sannelig underet som ingen har kunnet garantere oss på forhånd: I det spede lyset fra ei lommelykt ser vi rett ned i ei grop i sanden et stykke opp på stranda – og nede i gropa ligger det ei havskilpadde og legger egg! Et stykke bortafor ligger nabodama, som akkurat har begynt å grave seg ned. Og som om det ikke er nok: Plutselig faller lyset på sluttproduktet – bitte små unger som kravler seg av gårde på sin aller første, farefulle ferd ned mot det indiske oseanet. De aller første kommer imidlertid ikke *så* langt heller, før de blir tatt av jaktende krabber ...

Etter det som er referert foran, blir vel ingen av leserne direkte forbauset over at turens mest spesielle o-opplevelse også utspinner seg nettopp her i Oman. Vi har allerede vært inne på kartet til tradisjonell, lokal lunsj den ene dagen, da vi neste morgen returnerer til den gamle oasebyen Al Hamra (den røde fargen) som ligger ved foten av majestetiske, rødlig fjell som strekker seg opp mot 3000 moh. Kartet, som i utgangspunktet og i vår moderne ånd er en google-avlegger, kan deles inn i tre soner: Dalbunnen er sjølve oasen med klassiske daddelpalmelunder og hager. Så kommer gamlebyen med sine intrikate smug inntil denne, og så følger nyere bebyggelse lenger oppover dalsida. Det er slett ikke alle som takler disse overgangene mellom ulike o-teknikker og det blir stor spredning nedover listene. Men artig, sa du?

Nils-O's faglige utfordringer i H60 på Al Hamra-kartet: "Greit fram til 10. post, men 4 min(!) til post 11 ødela et brukbart løp både for meg og for finnen jeg hadde tatt igjen."

Utsikt mot Al Hamra og en del av løpsterrenget der

Innover langs en av Omans mange perler, dalen Wadi Bani Khalid

MOT EVENTYRET

Kveldsmørket har for lengst omhyllert flyet til Qatar Airlines der det beveger seg over tidligere (og nåværende?) krigssoner på veg over Midtøsten i sørøstlig retning. Kartet på skjermen i flyet forteller at sjølv Persiagulfen raskt nærmer seg, og se: Der, til høyre, dukker det opp en sterkt opplyst storby. Den kan ikke være noe annen enn Kuwait City som viser noe av sitt energiforbruk på denne måten. Så bærer det utover sjøen, og det blir plutselig veldig sparsomt med tegn til sivilisasjon langs kyststripa. Slik fortsetter det fram til at det dukker fram noen øyer med en ny, opplyst storby. Dette må være hovedstaden i Bahrain, Manama, og da skal denne vorta på den arabiske halvøya som kalles Qatar være like rundt hjørnet. Vi runder nordspissen av denne halvøya på halvøya og flyet fortsetter sørover kysten forbi en tredje storby før det lander på den andre sida av landets hovedstad Doha. Nå er vi plutselig midt inne i eventyret ...

I FREMMEDARBEIDERNASJONEN

Ikke det at fremmedarbeidere er noe særstykke i disse randstatene rundt Saudi-Arabia, men det fortoner seg unektelig merkelig å befinne seg i et land der bare hver femte innbygger er statsborger. Doha innehar denne merkelige blandinga av gammelt og nytt. Skyskraperne er stort sett samlet i egne bydeler, og byggeplanene videre framover er enorme med hundrevis(!) av nye himmelstrevere under prosjektering og utførelse. De få urinnvånerne som faktisk innehar en jobb, er ansatt i statsadministrasjonen. Som et middel til å øke egen befolkningsmengde lokker staten med barnetrygd på flere hundre tusen norske kroner pr. år. Så gjenstår det å se hvilken virkning dette tiltaket vil få over tid. Det er en stolt nasjon den eneveldige emirfamilien ønsker å presentere for verden, og det siste på trappene er landets søknad om fotball-VM i 2022. Hele fasader er dekorert som reklameplakater, og nå i ettertid vet vi at de ble bønnehørt. Dette vil i neste omgang medføre utbygging av enda flere spektakulære arenaer, og Drillo er blitt nervøs for at mesterskapet kommer til å bli avvirket om vinteren pga. varmen ...

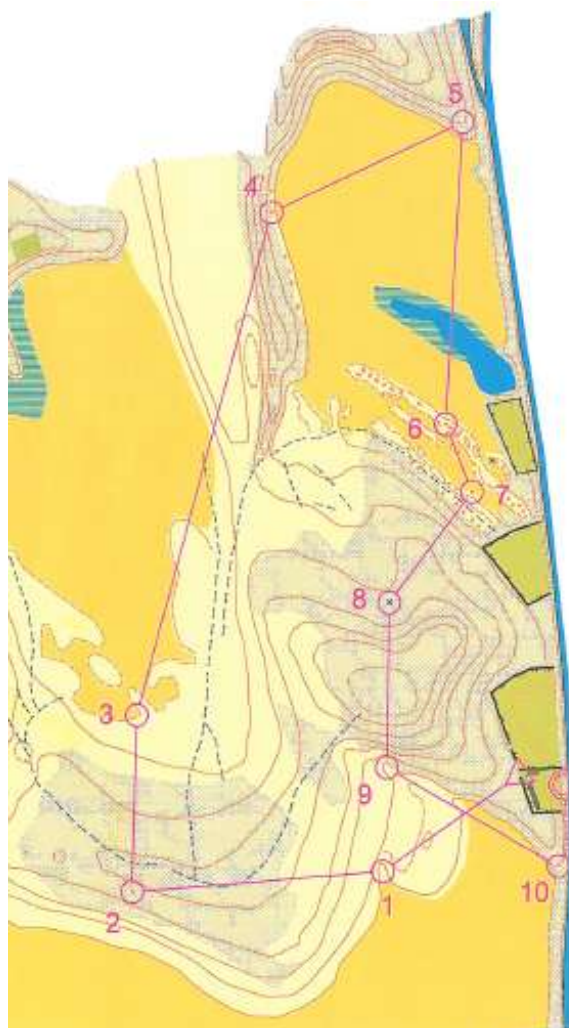
Vi er et hundretalls reisende fra nordligere strøk som har kommet ned til en rundtur til disse nye verdensmetropolene – men heldigvis også til strøk der folk fortsatt lever mer tradisjonelt. De aller fleste av oss er norske, inkludert hele 12 reiselystne med SOFA-tilknytning! Men det er også store grupper av finner og sveitsere, mens svenskene er nesten fraværende denne gangen. Og som så ofte før: Det er Vikersund-baserte PWT Travel som står bak tiltaket med den tidligere, nå norsksvenske verdensmesteren Jörgen Mårtensson som idémaker og gjennomfører. Vi vet samtidig at det o-arrangørmessige er i de beste hender. Svensksjekkiske Jaroslav Kacmarcik innehar stor rutine når det gjelder både kartarbeid og arrangementsteknikk, og han har gjort en del feltarbeid her nede tidligere. Samme mann har for øvrig gjestet trønderhovedstaden flere ganger det siste året som italiensk(!) damelandslagstrener.

Starten har gått – rett ut i sanddynene!

Jacob Hygen stempler seg inn i mål

*"Qatar Open", 3.2 km,
ekvidistanse 3-5 m (!!)*

De fleste liker seg nok best i den gamle *souk*'en (markedet) i Doha. Bygningene er nok de gamle lave, men folkelivet er virkelig mangfoldig med alle grader fra mørkkledde damer der du knapt nok aner øynene bak alle tekstilene til de mest typiske, vestlige turister. En viss kleskode er vi likevel tross alt pålagt, vi som er gjester her. Emirens førstedame – som er den

ene av foreløpig tre koner, maksimalt tillatt er fire – blir av den lokale guiden omtalt som landets best utdannede med jusstudier i Europa bak seg. Men også hun opptrer på bildene med proper, lokal hodebekledning (eller -bedekning).

Vi rekker også en skikkelig utedag med biltransport sørover kilometervis med sanddyner til sand-o-løp med etterfølgende middag, iført lokale kleskoder denne gangen. Herlig å bare kaste seg ut i den klare gulfen etter endte, fysiske anstrengelser opp og ned sanddynene.

Lokal kleskode?

Den store SOFAsjeikfamilien. Foran: Katharina Mo Berge, Torid Kvaal, Eva Aalde, Gunn Kari Hygen, Karen Marie Landstad og Hallgjerd Vennevik. Bak: Gunnar Østerbø, Magnus Landstad, Nils Olav Vennevik, Jacob Hygen, Ola Aalde og Stig Berge.

ØYSTATEN

Ja, Bahrain er faktisk en liten øystat på størrelse med *vår* lokale øykommune Hitra. Navnet er arabisk og betyr ”mellom to hav”. Øyboerne satser også kraftig på byggevirksomhet i hovedstaden Manama, og erobrer stadig nytt land gjennom å fylle opp stadig nye arealer utover sjøen. På det historiske museet får vi et innblikk i 50 års grunnverv gjennom enorme flyfoto. Ellers hevder urinnvånerne at de nedstammer fra sjøfarende immigranter fra Irak og

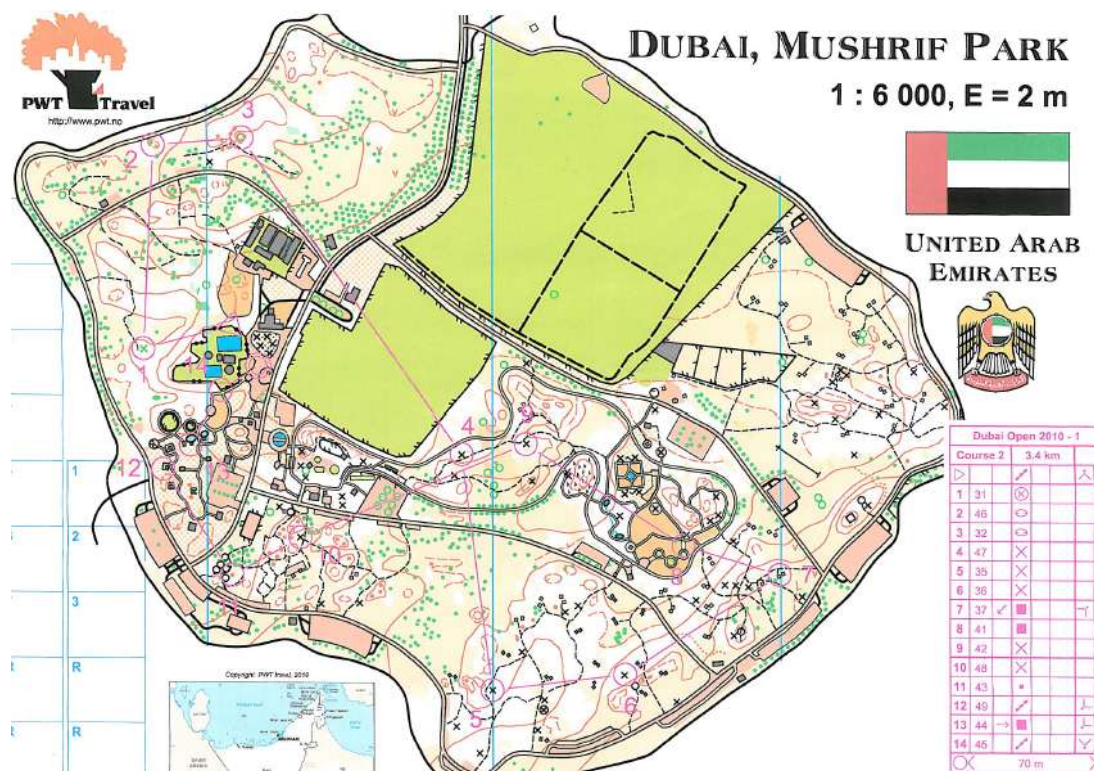
Iran. Kanskje de ønsker å distansere seg fra sin mektige nabo på fastlandet? Emiratet har for øvrig fått direkte landforbindelse med Saudi-Arabia gjennom en kombinasjon av fyllinger og bruer. Men transittgjennomfart med buss fra landfaste Qatar og hit – nei, se, det gikk ikke! Guiden på bussen vår er forresten en tyskfødt dame som har stiftet en lokal familie her nede. Hun forteller at de har internasjonale kanaler i heimen, der ungene får lov å se vestlige tegnefilmer på TV.

Utad er staten mest kjent for sin internasjonale formel-1-bane. Vi opplever ”bare” motorsykkelkjøring på banen, men det er likevel interessant å oppleve et slikt anlegg mellom alle sanddynene. Landet ble en fri stat i 1972 etter at britene trakk seg ut, men demokratiet ble (foreløpig?) stoppet etter at emiren oppløste nasjonalforsamlingen to år etterpå. Etter den tid er det emirfamilien som har styrt det som etter hvert er erklært som et kongedømme.

DEN NYE VERDENSMETROPOLEN

Vi nærmer oss siste post i eventyret, nemlig Dubai. Men først overnatter vi i et spektakulært hotell langt opp i fjellet ved Abu Dhabis nest største by, Al Alain, etter å ha kommet oss inn fra Oman. Disse forente arabiske emiratene er i alt sju stykker, hvorav Abu Dhabi er det største i utstrekning og Dubais hovedstad med samme navn den største byen. Så er det samtidig en egenrådige emir midt inne i føderasjonen som heller vil tilhøre Oman. Og da Oman også innehar landområdet ved Hormuzstredet, er landet faktisk delt i tre separate deler.

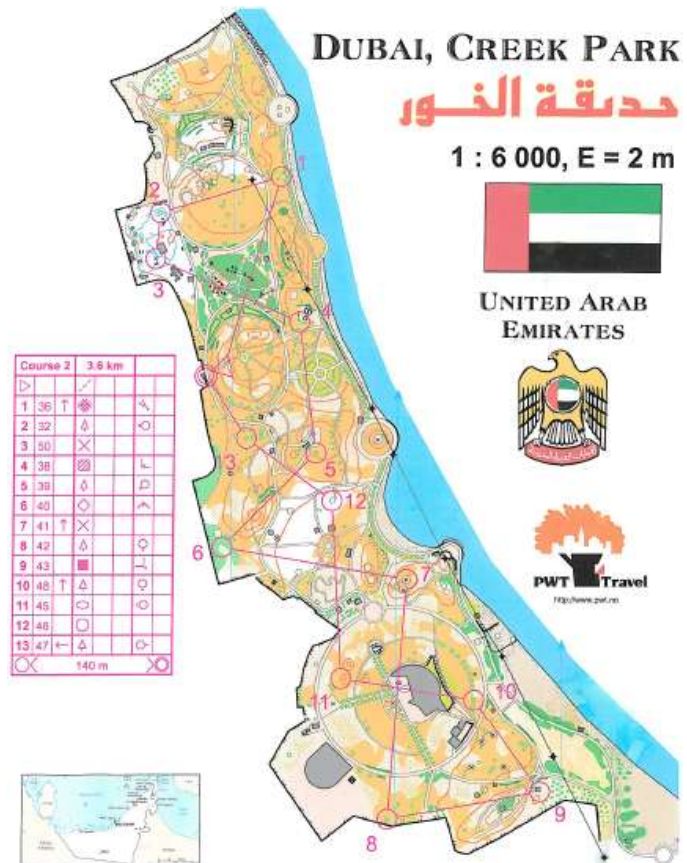
Som seg hør og bør blir vi kjørt direkte til dagens parkløp, så vi passerer på innsida av Dubai i første omgang. Men det er likevel ikke vanskelig å skille ut den nye verdensrekordbygningen på 828 m. Den fortoner seg som ei spiss nål som peker nesten opp i himmelen.

Parkløp nr 1 i Dubai

Byen viser seg å være stor i utstrekning, og de spektakulære prosjektene passerer i tett kø utafor bussvinduene. Hotellet Burj al Arab er kanskje den mest kjente bygningen ved sida av rekordtårnet, og har påberopt seg å være verdens første sjustjerners hotell. Men det stopper ikke der: Nå er et nytt åttestjerners hotell under planlegging. Dette er tenkt neddykket i sjøen slik at du kan sitte ved frokostbordet og se at haiene utafor vinduet fatter interesse for hva du har på tallerkenen!

Siste eventyrdag er vi fristilt uten annet program enn morgenløp i en ny park, der vi strever med å komme oss inn da den ikke er åpnet ennå ved vår tidlige ankomst. Mange benytter fritida til å dra inn til alpinanlegget(!) Ski Dubai, mens andre tar livet med ro ved bassenget oppe på hotelltaket.

Parkløp nr 2 i Dubai

ETTERTANKER

Det tar tid å fordøye alle opplevelsene og inntrykkene etter ei slik mangfoldig reise. Og kontrasten ut av eventyret med alle sanddynene til vår lokale, hvite vinter blir ikke akkurat dempet av at vi blir møtt med ikke mindre enn 16 minusgrader på Værnes!

Vi har jo sett av enorme, tomme byggeproser i Dubai at prestisjeprosjektene fort stopper opp når det blir finanskriser og konjunkturedganger, så de er ikke helt upåvirket av det som skjer ellers i verden i vår globale tidsalder, der nede heller. Og en kan jo spørre seg hva som vil skje den dagen alle olje- og gassreservoarene er tømte, for gigantinntektene blir tydeligvis ikke satt på statens bok slik vi er vant til her på "bjerget". Rundt Gulfen, som så mange steder ellers på kloden, vil en økende turisme bringe andre typer inntekter inn i nasjonalregnskapet. Men at urinnvånerne kan opprettholde dagens forbruk og livsstil i storbyene, kan umulig gå i det lange løp.

I storbyene er kjønnsfordelinga veldig skeiv fordi storparten av alle arbeidsinnvandrerne er menn. Og om de relativt få damene har et lite smil på lur, aner vi mange ganger ikke. Men vi har møtt mye vennlighet undervegs, noe som gjelder både by og land. Mange av de reisende har sett og opplevd mangt og mye rundt om i flere verdensdeler, men hovedinntrykket hos fleste virker å være at denne turen var én av de virkelig spesielle. *Kort sagt – et eventyr!*